

8. 2. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Parametry exekučních srážek ze mzdy od 1. ledna 2023: Nejen valorizace, ale i nová konstrukce nezabavitelného minima

Od 1. ledna 2023 se mění, jako obvykle k počátku nového roku, parametry (rozhodující čísla, limity) exekučních srážek ze mzdy, ale navíc též konstrukce nezabavitelných (nepostižitelných) částek a částky, nad kterou se ráží bez omezení, jakož i jedna ze dvou veličin, od nichž se odvozují - normativ nákladů na bydlení, a to nikoliv jen co do své výše, jak je tomu obvykle.

Základní (celková) nezabavitelná částka, která nesmí být sražena povinnému (dlužníkovi) z měsíční mzdy, je nově rovna úhrnu (součtu):

1. dvou třetin součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu nebo dvě osoby podle zákona o státní sociální podpoře, počítané pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci s alespoň 70 000 obyvateli, které představují nezabavitelnou částku na povinného (dlužníka)

a

2. jedné čtvrtiny nezabavitelné částky na povinného, která se započítává na každou osobu, které je povinný (dlužník) povinen poskytovat výživné.

Částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy (po odečtení základní nezabavitelné částky, tedy nezabavitelné částky na samotného povinného dlužníka a částek na jím vyživované osoby) srazí bez omezení, činí jedenapůlnásobek součtu částky životního minima jednotlivce a příslušné částky normativních nákladů na bydlení (pro jednu nebo dvě osoby v bytě užívaném na základě nájemní smlouvy v obci s aspoň 70 000 obyvateli).

V čem spočívají změny od 1. ledna 2023

Změny tedy spočívají v tom, že

- již se nepracuje s normativem nákladů na bydlení pro jednu osobu v nájemním bytě v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel, nýbrž s normativem nákladů na bydlení pro jednu nebo dvě osoby v bytě užívaném na základě nájemní smlouvy, a to v obci s alespoň 70 000 obyvateli, přičemž ale stále platí, že uvedený normativ se použije bez ohledu na to, v jaké obci skutečně povinný dlužník bydlí a zda bydlí nebo nebydlí v nájemním bytě,
- nezabavitelná částka na povinného nečiní 3/4, ale toliko 2/3 součtu životního minima jednotlivce a příslušného normativu nákladů na bydlení,
- nezabavitelná částka na vyživovanou osobu nečiní 1/3, ale toliko 1/4 nezabavitelné částky na povinného,
- částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy srazí bez omezení, již nečiní dvojnásobek, ale jen jedenapůlnásobek součtu částky životního minima jednotlivce a příslušného normativu nákladů na bydlení.

Právní úprava - nařízení vlády č. [595/2006](#) Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách) se tak, pokud jde o konstrukci nezabavitelných částek resp. uplatnění koeficientů, částečně vrací k právním stavu před 1. červencem 2020 - do té doby činila nezabavitelná částka na povinného 2/3 součtu částek životního minima jednotlivce a příslušného normativu nákladů na bydlení, od 1. 7. 2020 pak 3/4; nezabavitelná částka na vyživovanou osobu činila před 1. 7. 2020 1/4 nezabavitelné částky na povinného a od 1. 7. 2020 1/3. Částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy sráží bez omezení, činila zprvu od účinnosti nařízení vlády č. [595/2006](#) Sb. (1. 1. 2007) prostý součet částky životního minima jednotlivce a příslušného normativu nákladů na bydlení, od 1. června 2019 pak dvojnásobek součtu těchto částek.

Další změny: Nová částka normativu nákladů na bydlení a zvýšené životní minimum

Přitom se od 1. 1. 2023 současně životní minimum jednotlivce zvyšuje na 4860 Kč (a to nařízením vlády č. [436/2022](#) Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima)

a

výše normativu nákladů na bydlení pro jednu nebo dvě osoby v bytech užívaných na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy v obci s aspoň 70 000 obyvateli je nově stanovena na hodnotě 14 197 Kč (a to přímo zákonem o státní sociální podpoře v ust. § 26 odst. 1 písm. a), nikoliv prováděcím nařízením vlády), přičemž je třeba ještě zohlednit částku navýšení normativních nákladů na bydlení v roce 2023, a to v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy jednou nebo dvěma osobami ve výši 1400 Kč (dle ust. § 26a odst. 2 písm. a) zákona o státní sociální podpoře). Vláda přitom může zvýšit navýšení normativu nákladů na bydlení podle (v ust. § 26a odst. 4 ve spojení s odst. 3 zákona o státní sociální podpoře) nově upraveného valorizačního mechanismu.

Nezabavitelná částka na dlužníka

Nezabavitelnou částku na dlužníka spočítáme tedy jako 2/3 součtu částky životního minima jednotlivce 4860 Kč a částky normativu nákladů na bydlení v nájemním bytě pro 1 a 2 osoby v obci s aspoň 70 000 obyvateli čili 14 197 Kč a částky jejího aktuálního navýšení 1400 Kč, tedy jako 2/3 z 20 457 Kč čili činí 13 638 Kč.

Nezabavitelná částka na vyživovanou osobu

Nezabavitelná částka na vyživovanou osobu činí 1/4 nezabavitelné částky na povinného čili 3409,50 Kč.

Na koho lze uplatnit částku na vyživovanou osobu

Na manžela povinného se započítává jedna čtvrtina nezabavitelné částky, i když má samostatný příjem. K zápočtu částky na manžela (manželku) není podmínkou, aby žili ve společné domácnosti s povinným. Na dítě, jež manželé společně vyživují, se započítává jedna čtvrtina nezabavitelné částky každému manželovi zvlášť, jsou-li srážky prováděny ze mzdy obou manželů.

Jedna čtvrtina nezabavitelné částky se nezapočítává na žádného z těch, v jejichž prospěch byl nařízen výkon rozhodnutí (exekuce) pro pohledávky výživného, jestliže výkon rozhodnutí dosud trvá. Příslušná nezabavitelná částka se tak nezapočítává na osobu, v jejíž prospěch byla nařízena exekuce pro pohledávky výživného, jestliže výkon rozhodnutí dosud trvá; je-li však výživné sraženo na základě dohody o srážkách ze mzdy, je třeba příslušnou nezabavitelnou částku na tuto vyživovanou osobu započítat.

Součet nezabavitelné částky na povinného a nezabavitelných částek na vyživované osoby je základní nezabavitelnou částkou

Nezabavitelnou základní (celkovou) částku (určitého povinného) stanovíme jako součet nezabavitelné částky na povinného a všech nezabavitelných částek na vyživované osoby.

Jak počítat a zaokrouhlovat

Nezaokrouhlují se jednotlivé složky celkové nezabavitelné částky (t.j. nezabavitelné částky na povinného a nezabavitelné částky na vyživované osoby), ale **až jejich součet u jednotlivého povinného zaměstnance, tedy (až celková základní) nezabavitelná částka, a to na celé koruny nahoru**. Průběžné - případně v průběhu výpočtu resp. stanovení (základní) nezabavitelné částky potřebné - zaokrouhlování na dvě desetinná místa je třeba provádět podle obecných matematických pravidel, nikoliv podle zmíněného pravidla.

Od jaké částky bez omezení

Částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy srazí bez omezení, a to ve výši jedenapůlnásobku součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro 1 nebo 2 osoby v nájemním bytě v obci s aspoň 70 000 obyvateli, činí 30 685, 50 Kč. *Jelikož nařízení vlády vlády č. [595/2006 Sb.](#), v platném znění, neupravuje způsob jejího zaokrouhlení, měla by být zaokrouhlena podle běžných matematických pravidel na 30 686 Kč. Ať již částka takto zaokrouhlována bude nebo nebude, neměl by vznikat žádný praktický problém, protože stále bude maximální výše jedné třetiny zbytku čisté mzdy (po odečtení základní nezabavitelné částky) činit 10 228 Kč, ať již případný zbytek vzniklý zaokrouhlováním směrem dolů na částku dělitelnou 3 bude činit 1 nebo 2 nebo snad 1,50 Kč (k výpočtovému vzorci a postupu při srážkách viz dále). Ovšem výše měsíční mzdy se zaokrouhluje na celé koruny nahoru a podobně se i sociální dávky vyplácejí v celých korunách - např. základní výměra důchodu se zaokrouhluje na celé desetikoruny nahoru a procentní výměra důchodu se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.*

Postup při provádění srážek

Srážky se provádějí z čisté mzdy, která se vypočte tak, že se od hrubé mzdy odečte záloha na daň z příjmu fyzických osob srážena z příjmů ze závislé činnosti a pojistné odvody. Z takto vypočtené čisté mzdy zaměstnance (povinného) **se odečte (základní) nezabavitelná částka, která je součtem nezabavitelné částky na samotného povinného (dlužníka) a nezabavitelných částek na jím vyživované osoby**.

Po třetinách

Pokud zbylá čistá mzda (tzv. výpočtová základna) - po odečtení základní (celkové) nezabavitelné částky - je rovna nebo nižší 30 686 Kč, zaokrouhlí se směrem dolů na částku dělitelnou třemi a vyjádřenou v celých korunách. (Maximální výše jedné třetiny z 30 686 Kč je 10 228 Kč. Případný zbytek odečtený od zbytku čisté mzdy - 1 nebo 2 Kč - při jeho zaokrouhlování směrem dolů na částku dělitelnou třemi náleží povinnému.)

Zbytek čisté mzdy po odečtení nezabavitelných částek až do částky, nad kterou se srazí bez omezení (30 686 Kč), se rozdělí na tři třetiny. **Částka přesahující hranici 30 686 Kč se srazí bez omezení.**

1. třetina (zbytku čisté mzdy po odečtení nezabavitelných částek) je určena pro vydobytí **nepřednostních pohledávek oprávněných osob (a přednostních pohledávek, pokud k jejich úhradě nepostačuje 2. třetina)**. **2. třetina** (zbytku čisté mzdy) slouží pouze k vydobytí

přednostních pohledávek, a pokud takové nejsou, vyplatí se povinnému. 3. třetina (zbytku čisté mzdy) se vždy vyplatí povinnému.

Pokud 2. třetina nestačí k uspokojení přednostních pohledávek, převádí se část přednostních pohledávek do třetiny 1. Částka zbytku čisté mzdy přesahující částku, nad kterou se sráží bez omezení, tedy plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy se připočte ke 2. třetině zbytku čisté mzdy v rozsahu, který je potřebný k uspokojení přednostních pohledávek; zbývající část se připočte k 1. třetině.

Součet vypočtené (1.) třetiny, případně dvou třetin (1. a 2.), a částky přesahující částku, nad kterou se sráží bez omezení, je tedy postižitelnou výší příjmu. Nepostižitelnou výší příjmu je tedy součet vypočtené (3.) třetiny, případně dvou třetin (2. a 3.), a (základní) nezabavitelné částky (a případný zbytek 1 nebo 2 Kč odečtený od zbytku čisté mzdy při jeho zaokrouhlování směrem dolů na částku dělitelnou třemi).

Přednostní pohledávky a ostatní - nepřednostní pohledávky

Přednostními pohledávkami jsou:

Přednostními pohledávkami jsou

- a)** pohledávky výživného;
- b)** pohledávky náhrady újmy způsobené poškozenému ublížením na zdraví;
- c)** pohledávky náhrady újmy, způsobené úmyslnými trestnými činy;
- d)** pohledávky daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění,
- e)** pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění a úrazového pojištění,
- f)** pohledávky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pohledávky pojistného na veřejné zdravotní pojištění,
- g)** pohledávky náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci,
- h)** pohledávky náhrady přeplatků na dávkách státní sociální podpory,
- i)** pohledávky regresní náhrady podle zákona o nemocenském pojištění,
- j)** pohledávky náhrady mzdy, platu nebo odměny a sníženého platu nebo snížené odměny, poskytované v období prvních 14 kalendářních dnů a od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v období prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény,
- k)** pohledávky za náhradní výživné.

Postavení přednostní pohledávky má i paušální náhrada nákladů pro plátce mzdy.

Ostatní pohledávky jsou nepřednostní.

Paušální náhrada pro plátce mzdy jako přednostní pohledávka

Plátce mzdy má od 1. 1. 2022 nárok na paušálně stanovenou náhradu nákladů, které mu vznikly za

kalendářní měsíc, v němž provádí srážky ze mzdy povinného dlužníka. Náhrada je nákladem výkonu rozhodnutí (exekuce) a hradí ji plátcí mzdy povinný dlužník. Paušálně stanovená náhrada nákladů plátce mzdy nebo jiného příjmu činí za 1 kalendářní měsíc, v němž plátcí mzdy nebo jiného příjmu provádí srážky ze mzdy nebo jiného příjmu vypláčeného jednomu povinnému, 50 Kč; to platí i v případě, že plátcí mzdy nebo jiného příjmu provádí srážky z více mezd nebo jiných příjmů, které vyplácí povinnému. Výše paušálně stanovené náhrady nákladů plátce mzdy nebo jiného příjmu však nesmí přesáhnout třetinu částky sražené ze mzdy nebo jiného příjmu povinného zaokrouhlenou na celé koruny nahoru. (Zbývá-li tedy po odečtení nezabavitelných částek a jedné třetiny zbytku čisté mzdy (po odečtení základní - celkové nezabavitelné částky), v případě, že je sraženo pro přednostní pohledávky, nebo po odečtení nezabavitelných částek a dvou třetin zbytku čisté mzdy, je-li sraženo jen pro nepřednostní pohledávky 150 a více Kč, paušální náhrada činí 50 Kč. Zbývá-li však a je-li sraženo méně, paušální náhrada se snižuje.)

Příklad srážky paušální náhrady pro plátce mzdy:

Po odečtení nezabavitelného minima (nezabavitelných částek a dalších předepsaných částek) od čisté mzdy povinného zaměstnance, zůstává pouhých 100 Kč, z nichž je možno uspokojovat oprávněné věřitele. Paušální náhrada nákladů plátce mzdy pak činí jen 34 Kč a 66 Kč bude sraženo v rámci výkonu rozhodnutí (exekuce).

Jde-li o tzv. mnohočetnou exekuci, tedy provádí-li plátcí mzdy zároveň srážky k vydobytí několika pohledávek vůči témuž povinnému náleží mu náhrada nákladů pouze jednou. Ze sražených částek, které mají být vyplaceny povinnému, plátcí mzdy odečte před jejich vyplacením stanovenou náhradu nákladů. Paušálně stanovená náhrada nákladů plátce mzdy se uspokojuje před všemi ostatními pohledávkami z první třetiny (zbytku čisté mzdy po odečtení nezabavitelných částek). Ta je určena pro vydobytí nepřednostních pohledávek oprávněných osob (a přednostních pohledávek, pokud k jejich úhradě nepostačuje druhá třetina). Pohledávka paušálně stanovené náhrady nákladů plátce mzdy je tak prioritní a má přednost před ostatními pohledávkami, avšak jen při srážkách z 1. třetiny zbytku čisté mzdy, ale ne při srážkách z 2. třetiny zbytku čisté mzdy. Může ovšem získat přednostní postavení dokonce i vůči výživnému, které nebylo uspokojeno z 2. třetiny, a jeho pohledávka se převádí k uspokojení do 1. třetiny (zbytku čisté mzdy).

Nárok na paušální náhradu nákladů však vzniká plátcům mzdy pouze u nových výkonů rozhodnutí, resp. exekucí, které byly zahájeny 1. 1. 2022 a později. (Na řízení zahájená před 1. 1. 2022, v nichž přede dnem 1. 1. 2022 bylo vydáno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí se pravidla o paušální náhradě nákladů pro plátce mzdy, účinná od 1. 1. 2022, nepoužijí.)

Příklad výpočtu srážek:

Ženatý zaměstnanec se 2 dětmi pobírá čistou mzdou 26 000 Kč. Je mu sraženo pro nepřednostní pohledávku. Základní nezabavitelná částka je součtem nezabavitelné částky na povinného dlužníka 13 638 Kč a 3 částek na vyživovanou osobu po 3409,50 Kč, takže činí 23 866,50 Kč čili po zaokrouhlení na celé koruny nahoru 23 867 Kč. Zbývá 2133 Kč, které se rozdělí na 3 třetiny po 711 Kč. Jedna třetina 711 Kč bude sražena ve prospěch oprávněného věřitele. Povinnému dlužníku zůstává základní nezabavitelná částka 23 867 Kč + 2 x 711 Kč (dvě třetiny zbytku čisté mzdy), takže celkem 25 289 Kč. (Jde-li o exekuci zahájenou po 1. 1. 2022, pak se částka sražená ve prospěch oprávněného věřitele sníží o 50 Kč paušální náhrady nákladů exekuce pro plátce mzdy.)

Od kdy nové limity srážek ze mzdy

Plátcí mzdy (zaměstnavatel) uplatní nově vypočtené nezabavitelné částky (a další uvedené nové parametry srážek ze mzdy) poprvé za výplatní období, do něhož připadne den, od něhož se tyto

částky mění.

Nezabavitelná částka na povinného (dlužníka)	13 638 Kč
Nezabavitelná částka na vyživovanou osobu	3409,50 Kč
Částka, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy bez omezení čili hranice, nad kterou je mzda již plně zabavitelná	30 686 Kč
Maximální výše 1/3 zbytku čisté mzdy v Kč	10 228 Kč

Nové nezabavitelné částky a další parametry exekučních srážek ovlivňují (až) mzdu za měsíc leden 2023, zúčtovanou a vyplácenou v únoru 2023, zatímco mzda za měsíc prosinec 2022 vyplácená v lednu 2023 bude (ještě) zúčtována podle dosavadních nezabavitelných částek.

Richard W. Fetter,

právník specializující se na pracovní právo a související kapitoly práva občanského

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Home office v Česku, Německu a Rakousku: je česká právní úprava práce na dálku dostatečně flexibilní?](#)
- [Postoupení pohledávky na náhradu škody v pracovněprávních vztazích](#)
- [Návrh zákona o digitálních platformách přináší více, než se na první pohled zdá](#)
- [Odposlechy na pracovišti, policejní vyšetřování a skončení pracovního poměru](#)
- [Odpovědnost zaměstnance za schodek](#)
- [Konec improvizace v odměňování: zamyšlení nad návrhem transpozice směrnice o transparentním odměňování](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 1. díl](#)
- [Genderový audit jako strategický nástroj zaměstnavatele: Jak se připravit na implementaci směrnice 2023/970?](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)